

A foszfor és a foszforsav

1.) A foszfor

a) Szerkezete

- V. főcsoport
- 5 vegyértékelektron, 5 kovalens kötés

b) Allotróp módosulatai

- Fehérfoszfor: molekulárcsos, apoláris P₄
- Vörösfoszfor: atomrácsos jellegű

c) Fizikai tulajdonságai

Módosulat:	Fehérfoszfor	Vörösfoszfor
szín:	sárgásfehér	vörös
olvadás- és forráspont:	alacsony	magas
halmazállapot:	szilárd-lágy,	szilárd-keményebb
oldhatóság:	vízben nem, zsírban jól	oldószere nincs
élettani hatása:	erősen mérgező	nem mérgező

d) Kémiai tulajdonságai

- Vörösfoszfor csak magas hőmérsékleten reakcióképes
- Fehérfoszfor szobahőmérsékleten is reakcióképes. Levegőn meggyullad, víz alatt kell tárolni.
- Mindkét módosulat elégethető
 $4P + 5O_2 = P_4O_{10}$

e) Előfordulás

- Csak vegyületeiben foszfátok
- Élőszervezetekben: csontok; DNS

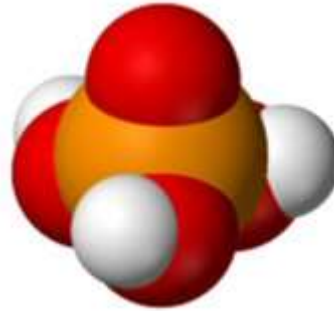
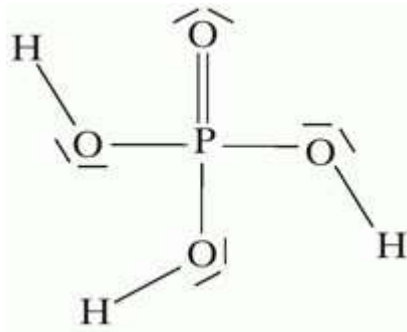
f) Felhasználása

- Gyufagyártás (Irinyi János)

2.) Foszforsav

a) Szerkezete:

- H_3PO_4

- Molekulárcsós
- Hidrogénkötések kialakítására képes

b) Fizikai tulajdonságai

- Színtelen, szobahőmérsékleten szilárd, kristályos
- Levegőn elfolyósodik
- Vízben jól oldódik

c) Kémiai tulajdonságai

- Foszfor-oxid vízben való oldása kémiai folyamat:
 $\text{P}_4\text{O}_{10} + 6 \text{H}_2\text{O} = 4 \text{H}_3\text{PO}_4$
- Közepesen erős sav:
 $\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = \text{PO}_4^{3-} + 3 \text{H}_3\text{O}^+$
- Savmaradék a foszfát-ion